

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA SUN'IY INTELLEKT VOSITALARIDAN FOYDALANISH

Rahmonova Sarvinoz

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti 3-kurs talabasi

rahmonovasarvinoz023@gmail.com

Ilmiy rahbar: **Baydullayeva Firuza Akilbekovna**

Annotatsiya. Mazkur maqolada xorijiy tillarni o'qitishda sun'iy intellekt (AI) vositalarining roli va samaradorligi keng tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida AI asosidagi platformalarning o'quvchilarning til ko'nikmalariga ta'siri, xususan writing, speaking, reading va listening kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o'rni o'rganildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, sun'iy intellekt texnologiyalari individual yondashuvni ta'minlab, o'quvchilarning mustaqil o'rganish motivatsiyasini oshiradi. Shu bilan birga, texnologiyaga ortiqcha bog'liqlik va inson omilining kamayishi kabi muammolar ham mavjud. Maqolada AI vositalaridan samarali foydalanish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, xorijiy til o'qitish, raqamli ta'lim, AI texnologiyalar, interaktiv o'rganish.

Аннотация. В данной статье всесторонне анализируется роль и эффективность инструментов искусственного интеллекта (AI) в обучении иностранным языкам. В ходе исследования было изучено влияние платформ на основе AI на развитие языковых навыков учащихся, в частности навыков письма, говорения, чтения и аудирования. Результаты показали, что технологии искусственного интеллекта обеспечивают индивидуальный подход и повышают мотивацию к самостоятельному обучению. В то же время выявлены такие проблемы, как чрезмерная зависимость от технологий и снижение роли человеческого фактора. В статье предлагаются рекомендации по эффективному использованию AI в образовательном процессе.

Ключевые слова: искусственный интеллект, обучение иностранным языкам, цифровое образование, технологии AI, интерактивное обучение.

Annotation. This article provides a comprehensive analysis of the role and effectiveness of artificial intelligence (AI) tools in foreign language teaching. The study examines the impact of AI-based platforms on learners' language skills, particularly in writing, speaking, reading and listening. The results indicate that AI technologies ensure personalized learning and increase student's motivation for independent study. At the same time, issues such as overreliance on technology and the reduced role of human interaction are identified. The article also offers practical recommendations for the effective use of AI tools in the educational process.

Keywords: artificial intelligence, foreign language teaching, digital education, AI technologies, interactive learning.

Kirish. Globallashuv jarayonida xorijiy tillarni bilish har bir mutaxassis uchun muhim kompetensiyaga aylanib bormoqda. Ayniqsa, ingliz tili xalqaro aloqa vositasi sifatida ustun mavqega ega. Shu sababli xorijiy tillarni o'qitishda samarali metod va vositalarni qo'llash zarurati ortib bormoqda. So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar, xususan sun'iy intellekt (AI) ta'lim tizimiga faol kirib kelmoqda. AI vositalari o'quvchilarga nafaqat bilim olish, balki mustaqil o'rganish, xatolar ustida ishlash va individual rivojlanish imkoniyatini ham beradi. Masalan, avtomatik tekshiruv tizimlari, virtual suhbatdoshlar va moslashuvchan o'quv

platformalari orqali o'quv jarayoni yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi- sun'iy intellekt vositalarining xorijiy tillarni o'qitishdagi samaradorligini aniqlash, ularning afzallik va kamchiliklarini tahlil qilish hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdir.

Asosiy qism. Zamonaviy ta'lim tizimida sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarining o'rni tobora ortib bormoqda. Ayniqsa, xorijiy tillarni o'qitishda ushbu texnologiyalar samarali vosita sifatida keng qo'llanilmoqda. AI asosidagi platformalar o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda moslashtirilgan ta'lim muhitini yaratadi.

Birinchidan, sun'iy intellekt vositalari individual yondashuvni ta'minlaydi. Har bir o'quvchining bilim darajasi, tezligi va ehtiyojlari turlicha bo'lganligi sababli, an'anaviy darslarda barchaga bir xil yondashuv qo'llaniladi. AI esa foydalanuvchining natijalarini tahlil qilib, unga mos topshiriqlarni taklif etadi. Bu esa o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi.

Ikkinchidan, AI texnologiyalari til ko'nikmalarini kompleks rivojlantirishga yordam beradi. Masalan, writing ko'nikmasini rivojlantirishda avtomatik tekshiruv dasturlari muhim rol o'ynaydi. Ular grammatik va leksik xatolarni aniqlab, ularni tuzatish bo'yicha tavsiyalar beradi. Speaking ko'nikmasi esa virtual suhbatdoshlar orqali rivojlantiriladi, bu esa o'quvchilarga real muloqotga yaqin sharoit yaratadi.

Uchinchidan, sun'iy intellekt vositalari mustaqil o'rganish imkoniyatini kengaytiradi. O'quvchilar istalgan vaqtda va joyda o'rganishlari mumkin, bu esa ularning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Ayniqsa, mobil ilovalar va onlayn platformalar orqali o'rganish jarayoni yanada qulaylashadi.

To'rtinchidan, AI texnologiyalari o'qituvchilar faoliyatini yengillashtiradi. Dars materiallarini tayyorlash, testlarni tuzish va natijalarni baholash jarayonlari avtomatlashtiriladi. Bu esa o'qituvchilarga ko'proq metodik va ijodiy ishlarga e'tibor qaratish imkonini beradi.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt asosidagi vositalar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishda ham muhim rol o'ynaydi. Interaktiv topshiriqlar, darajalar (levels), mukofot tizimlari, o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi.

Shu bilan birga, AI texnologiyalaridan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud. Eng asosiy kamchiliklaridan biri- o'quvchilarning texnologiyaga haddan tashqari bog'lanib qolishidir. Bu holat mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvning pasayishiga olib kelishi mumkin. Yana bir muammo- muloqotning kamayishi. Til o'rganishda jonli suhbat va real kommunikatsiya muhim ahamiyatga ega. AI vositalari esa bu jarayonni to'liq almashtira olmaydi.

Shuningdek, texnik muammolar ham uchrab turadi. Internet sifati, qurilma yetishmasligi yoki dasturiy xatoliklar o'quv jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli, sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishda muvozanatni saqlash muhimdir. Eng samarali natijaga erishish uchun AI vositalarini an'anaviy o'qitish metodlari bilan birgalikda qo'llash tavsiya etiladi.

Muhokama. Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt vositalari ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, individual yondashuv va tezkor feedback o'quvchilarning rivojlanishiga katta yordam beradi. Biroq, AI vositalari o'qituvchining o'rnini to'liq bosa olmaydi. Chunki ta'lim jarayonida insoniy muloqot, motivatsiya va nazorat muhim rol o'ynaydi. Shu sababli AI texnologiyalarini an'anaviy ta'lim bilan birgalikda qo'llash eng samarali yondashuv hisoblanadi.

Shuningdek, o'quvchilarda raqamli savodxonlikni rivojlantirish ham muhim. Aks holda ular texnologiyadan noto'g'ri foydalanishi mumkin. Natijalar boshqa tadqiqotlar bilan ham

mos keladi, ya'ni AI asosidagi ta'lim o'quv jarayonini optimallashtiradi va samaradorlikni oshiradi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt vositalari xorijiy tillarni o'qitishda katta imkoniyatlar yaratadi. Ular o'quvchilarning bilim olish jarayonini tezlashtiradi, mustaqil o'rganish ko'nikmasini rivojlantiradi va ta'limni interaktiv qiladi.

Shu bilan birga, texnologiyadan me'yorida va ongli foydalanish zarur. Kelajakda sun'iy intellekt va an'anaviy ta'lim uyg'unlashgan holda yanada samarali natijalar berishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Richards, J. C. (2015). Key Issues in Language Teaching. Cambridge University Press.
2. Harmer, J. (2007). How to Teach English. Longman.
3. Warschauer, M. (1996). Computer-Assisted Language Learning: An Introduction. In Multimedia Language Teaching.
4. Chapelle, C. A. (2001). Computer Applications in Second Language Acquisition. Cambridge University Press.
5. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education. Pearson.
6. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. Center for Curriculum Redesign.
7. Godwin-Jones, R. (2018). Using Mobile Technology to Develop Language Skills. Language Learning & Technology Journal.